

ایمان ما به روح القدس

راهنمای مطالعه

درس
اول

در تثلیث

THIRD MILLENNIUM
MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

فهرست مطالب

چگونه از این درس و راهنمای مطالعه استفاده کنیم

آمادگی

(۱) مقدمه

(۲) عهد عتیق

روح

الوهیت

خود خدا

نبوت و رویاها

قابلیت و دانش ویژه

مسح و اعطای قدرت

تشخص

احساسات و عواطف

روابط

اقتدار

اراده

(۳) عهد جدید

عیسی

رسولان

(۴) تاریخ کلیسا

اعتقادنامه رسولان

آموزه تثلیث

اعتقادنامه نیقیه

هستی‌شناسی و هم‌آرایی

(۵) نتیجه‌گیری

سوالات مرور

سوالات کاربردی

چگونه از این درس و راهنمای مطالعه استفاده کنیم

این راهنمای مطالعه برای استفاده در کنار درس تصویری مربوط به آن طراحی شده است. اگر به نسخه تصویری درس دسترسی ندارید، می‌توانید راهنمای مطالعه را با نسخه صوتی و یا متن درس استفاده کنید. به علاوه، درس و راهنمای مطالعه برای استفاده در یک محیط آموزشی در نظر گرفته شده است، اما در صورت لزوم می‌تواند برای مطالعه شخصی نیز مورد استفاده قرار بگیرد.

قبل از تماشای درس

- **آمادگی:** همه مطالب پیشنهادی را بخوانید.

برای تماشا برنامه‌ریزی کنید: در قسمت یادداشتهای راهنمای مطالعه، درس به قسمتهایی که با تصویر مرتبط هستند تقسیم شده است. از زمانهایی که داخل پرانتز در کنار هر قسمت اصلی آمده استفاده کنید تا معلوم شود آغاز و پایان قسمتی که باید تماشا کنید کجاست. درس‌های هزاره سوم مجموعه‌ای است با انبوهی از اطلاعات؛ بنابراین شاید بخواهید مابین بخش‌ها استراحت کنید. وقت استراحت باید در قسمتهای اصلی برنامه‌ریزی شوند.

• در حین تماشای درس

- **یادداشت بردارید:** از بخش یادداشت‌ها برای دنبال کردن درس و نوشتن نکات اضافی استفاده کنید. بیشتر مطالب اصلی در این یادداشت‌ها خلاصه شده‌اند اما می‌توانید مطالب تکمیلی خود را در این قسمت به آن اضافه کنید. بهتر است جزئیات تکمیلی را برای به خاطر سپاری، تشریح و دفاع از موضوع اصلی یادداشت کنید.
- **تصویر را متوقف و بخش‌هایی را بازپخش کنید:** شاید متوقف کردن تصویر یا پخش دوباره آن در بعضی مقاطع برای نوشتن یادداشت‌های اضافی، مرور مفاهیم دشوار و یا بحث روی نکات مورد علاقه مفید باشد.

• بعد از مشاهده درس

- **سوالاتی برای مرور:** به این سوالات در جاهای خالی جواب دهید. بهتر است به جای اینکه به صورت گروهی به آنها پاسخ دهید، به صورت انفرادی انجام دهید.
- **سوالات کاربردی:** سوالات کاربردی برای تکالیف یا موضوع بحث گروهی مناسب هستند. تکالیف نوشتنی بهتر است برای هر سوال و جواب از یک صفحه بیشتر نشود.

راهنمای مطالعه

ایمان ما به روح القدس: درس ۱

در تثلیث

آمادگی

نوماتولوژی – آموزه یا مطالعه روح القدس

- نوما – روح
- لوگوس – مطالعه

هزار سال طول کشید تا این آموزه شکل بگیرد که روح القدس خلق نشده و یک شخصیت مجزا در الوهیت است، چون خدا خواست این آموزه را به تدریج آشکار کند.

تثلیث – خدا سه شخص دارد، اما تنها یک ذات است.

- شخص – یک شخصیت مجزا و خودآگاه.
- ذات – هستی خدا، طبیعت بنیادی او و یا جوهره‌ای که او از آن تشکیل شده است.

عهد عتیق اشاراتی به آموزه تثلیث می‌کند، اما در عهد جدید، هر سه شخص تثلیث به طور کامل آشکار شدند: پدر، پسر، و روح القدس.

عهد عتیق

خدا همواره به شکل تثلیث وجود داشته است – هر سه شخص تثلیث همیشه نامخلوق و کاملاً خدا بوده و هستند.

اگرچه در عهد عتیق اشاراتی به روح القدس وجود دارد، ولی فقط در پرتو عهد جدید است که می‌توانیم آن اشارات را تشخیص دهیم.

بی. بی. وارفیلد، الاهدان قرن بیستم، که بین سال‌های ۱۸۵۱ تا ۱۹۲۱ زندگی می‌کرد، عهد عتیق را به اتاقی تشبیه کرد که به زیبایی مفروش شده، ولی بسیار کم‌نور است.

چون خدا به راستی در تثلیث وجود دارد و عهدعتیق او را واقعا آشکار می‌کند، عهدعتیق حاوی نشانه‌هایی دربارهٔ تثلیث است.

روح

نام‌های روح خدا در عهد عتیق:

- روح القدس
- روح خدا
- روح خداوند
- روح من

روآخ – واژه عبری به معنای «روح» می‌تواند اشاره‌ای باشد به:

- باد یا نفس
- اصل حیات حیوانات که به آنها زندگی می‌بخشد
- روح فناپذیر انسانی
- هنگامی که این واژه برای خدا استفاده می‌شود، عموماً یا مترادف با خود خدا است، و یا اینکه به حضور شخصی و مشارکت فعال او در آفرینش اشاره می‌کند.

هنگامی که روآخ با یکی از نام‌ها یا ضمائر خدا ترکیب شده است، که نشان می‌دهد روح خدا به نوعی با خدا مرتبط است یا اینکه در واقع خود خداست، مانند:

- روح خدا
- روح من
- روح خداوند

نام عهد عتیقی «روح القدس» ترکیبی است از روآخ (روح) و کُودش (قدوسیت)، که در نام‌های دیگری مانند «قدوس اسرائیل» نیز منعکس شده است.

در عهد عتیق، بر خلاف عهد جدید، این نام‌ها بدون تمایز واضحی بین سه شخص تثلیث، به خدا اشاره می‌کنند.

الوهیت

حداقل چهار ویژگی روح خدا در عهد عتیق، به الوهیت او اشاره دارند.

خود خدا

برخی از ارجاعات عهد عتیق، روح را با خودِ خدا برابر می‌شمرند.

«روح القدس»

• اشعیا ۶۳: ۱۰

- «[اسرائیلیان]... روح قدوس او را محزون ساختند.»
- شبیه به هشدار پولس نسبت به محزون کردن روح القدس در افسسیان ۴: ۳۰.

• اشعیا ۶۳: ۱۱-۱۴

- «[خدا] روح قدوس خود را در میان ایشان نهاد.
- اشاره به معجزاتی دارد که خودِ خدا در خروج ۱۴-۱۵ انجام داد.
- روح قدوس خدا را با دست خدا برابر می‌شمرد، که یعنی خودِ خدا مانند جنگاوری نامرئی برای قوم خویش حاضر بود.

«روح خدا»

- پیدایش ۱: ۲ - به هنگام آفرینش، روح خدا بر روی آب‌ها حرکت می‌کرد.
- ایوب ۳۳: ۴ - روح خدا خالق انسان‌ها است.
- مزمور ۱۰۶: ۳۲، ۳۳ - روح خدا، خدا و خداوند است که اسرائیلیان در مریبه بر علیه او شورش کردند.

«روح خداوند» (یهوه)

- اشعیا ۶۳: ۱۴ - «روح خداوند ایشان را استراحت بخشید.»
- میکاه ۲: ۷ - «آیا روح خداوند قاصر شده است؟»

«روح من»

- پیدایش ۶: ۳ - خدا ("روح من") با بشر ضدیت می‌کند.
- حجی ۲: ۵ - خداوند از طریق روح خود، کنار مردم تحت عهد خویش باقی می‌ماند.

نبوت و رویاها

زمانی که روح خدا نبوت‌ها و رویاهای عهدعتیق را الهام کرد، معمولاً معرفتی را آشکار می‌کرد که تنها می‌توانست در اختیار خدا باشد.

نمایش اقتدار و قدرت الهی روح:

- اول سموئیل ۱۹: ۲۰-۲۴ - شائول و مردانش موقتاً عطیۀ نبوت را دریافت کردند.
  - دوم تواریخ ۲۴: ۲۰ - زکریای نبی قدرت یافت تا کلام خدا را از جانب خودِ خدا بازگو کند.
  - حزقیال ۱۱: ۲۴ - روح خدا به حزقیال رویایی نبوتی اعطا کرد.
  - اعداد ۲۲-۲۴ - روح به بلعام اجازه داد که فقط اسرائیل را برکت دهد.
- «روح خداوند» منبع نبوت‌ها بود که نشان می‌دهد این نام نیز می‌تواند مستقیماً به خدا اشاره داشته باشد.
- اعداد ۱۱: ۲۹ - موسی آشکار کرد که روح خداوند منشاء عطیۀ نبوت خودش و دیگر انبیای اسرائیل بوده است.
  - حزقیال ۱۱: ۵ - روح خداوند، کلام خدا را در دهان حزقیال نبی قرار داد.
  - دوم سموئیل ۲۳: ۲-۳ - آخرین کلمات داوود روح خدا را با خود خدای اسرائیل مستقیماً برابر می‌شمارد.
- خود خدا نام «روح من» را برای توصیف نزول عطیۀ روحانی نبوت بر تمامی قوم خود در روزهای آخر به کار برد (یوئیل ۲: ۲۸-۲۹).

پطرس تعلیم داد که وقتی خدا در روز پنتیکاست روح القدس را بر کلیسا نازل کرد، این نبوت تحقق یافت (اعمال رسولان ۲: ۱-۳۹).

یوئیل صراحتاً وجود شخص سوم تثلیث را اعلام نکرد، اما روح در نبوت یوئیل، خودِ خدا بود.

قابلیت و دانش ویژه

در عهد عتیق، روح خدا به روشی خارق العاده عطایایی را به افراد مشخصی عطا کرد تا بتوانند خدمت کنند:

- خداوند بَصَلَّیْل و اَهُولِیاب را که صنعتگر بودند، با روح خود پُر کرد تا آنها بتوانند خیمه و لوازم داخل آن را بسازند (خروج ۳۱: ۳، ۳۵: ۳۱).

- صنعتگران به مهارت و دانش کافی در تمام فنون لازم نیاز داشتند تا بتوانند خیمه را بسازند (خروج ۲۵: ۹: ۴۰).

به طریق مشابه، روح القدس به کلیسا در عهد جدید عطایای روحانی بخشید (رومیان ۱۲؛ اول قرنتیان ۱۲؛ افسسیان ۴).

مسح و اعطای قدرت

در عهد عتیق، روح، پادشاهان و دیگر راهبران در میان قوم تحت عهد خدا را مسح کرد و قدرت بخشید.

زمانی که روح خدا پادشاهان را مسح کرد، اقتداری را اعمال کرد که به خودِ خدا تعلق داشت و نشانگر این است که روح خدا همان خداست.

در اکثر ارجاعات عهدعتیق به این نوع مسح و عطیه، از روح به نام «روح خداوند» یاد شده که دربرگیرنده نام او در عهد، یعنی «یهوه» است.

- داوود زمانی روح القدس را دریافت کرد که به عنوان پادشاه مسح شد، گرچه هنوز بر تخت اسرائیل ننشسته بود (اول سموئیل ۱۶: ۱۳).

- شائول همچنان به عنوان پادشاه حکومت می کرد ولی برکت و عطیه روح القدس را از دست داد (اول سموئیل ۱۶: ۱۴).

- بعد از گناه داوود با بتشیع، او ترسید که عطیه روح را از دست بدهد و عاجزانه دعا کرد که روح القدس را حفظ کند (مزمور ۵۱: ۱۱).

عهد جدید در خصوص این عملکرد روح، روشنگری کرد:

- در تعمید عیسی، روح، او را برای خدمت و مقام ماشیح منصوب کرد (متی ۳: ۱۴-۱۷؛ مرقس ۱: ۹-۱۱؛ لوقا ۳: ۲۱، ۲۲).

- روح خدا در تعمید عیسی، سومین شخص تثلیث است؛ همان روح القدس که عملکردی مشابه در عهد عتیق داشت.

هرگاه روح، افراد را مسح کرد و به آنان عطایا بخشید، در واقع این خود خدا بود که با جهان ارتباط برقرار می‌کرد.

- مسح شائول – اول سموئیل ۱۰: ۶
- تجهیز داوود برای پادشاهی او – اشعیا ۱۱: ۲
- تجهیز میکاه برای خدمت نبوت – میکاه ۳: ۸
- تجهیز و تقویت داوران اسرائیل – داوران ۳: ۱۰؛ ۶: ۳۴؛ ۱۱: ۲۹؛ ۱۳: ۲۵؛ ۱۴: ۶؛ ۱۹: ۱۵؛ ۱۴: ۱۴.

تشخص

عهد عتیق با اثبات اینکه روح خدای کامل و شخصی نامخلوق است، تشخص او را نشان می‌دهد.

هر بخش از عهد عتیق که روح خدا را با خود خدا برابر می‌شمارد، نشان می‌دهد که روح واجد شخصیت است.

متونی وجود دارند که ویژگی‌های شخصی‌ای را به طور خاص به روح اختصاص می‌دهند، یعنی ویژگی‌هایی که هرگز نمی‌توان برای توصیف یک نیروی غیرشخصی از آنها استفاده کرد.

احساسات و عواطف

نیروهایی که شخص محسوب نمی‌شوند، از خود احساسات بروز نمی‌دهند.

کلام خدا توضیح می‌دهد که روح القدس احساساتی مانند حزن و خشم را تجربه می‌کند (اشعیا ۶۳: ۱۰؛ میکاه ۲: ۷).

روابط

روح خدا با بشر مخالفت کرد و پاسخ هوشمندانه‌ای به گناه بشریت داد (پیدایش ۶: ۳).

نیروهایی که شخص نیستند با ما به منازعه بر نمی‌خیزند، پاسخ هوشمندانه ندارند، و از خود شکیبایی نشان نمی‌دهند.

اقتدار

تشخص روح از طریق واکنش افراد به اقتدار او آشکار می‌شود.

- در مریبه، اسرائیلیان علیه روح خدا شورش کردند (خروج ۱۷: ۱-۷؛ مزمور ۱۰۶: ۳۳).
- آنان نه فقط علیه قوانین خداوند بلکه در ضدیت با آن خداوندی که نسبت به ایشان اقتدار داشت، سرکشی کردند.

اراده

تشخص روح در آیاتی دیده می‌شود که او از اراده خود صحبت می‌کند و از اینکه انبیا باید چه چیزهایی از جانب او بگویند.

- داوود ادعا کرد که روح خداوند از طریق او سخن گفت (دوم سموئیل ۲۳: ۲).
- روح خداوند با حزقیال نبی صحبت کرد و آنچه را که او می‌بایست به قوم بگوید به او گفت (حزقیال ۱۱: ۵).

متون عهد عتیق، روح القدس را به عنوان یک شخص متمایز در خدای تثلیث ترسیم نمی‌کنند. ولی نشان می‌دهند که روح خدا یک شخص الاهی است و نه یک نیروی صرف.

عهد جدید

روشی که معمولاً عهد جدید به روح القدس اشاره می‌کند بازتابی از عهد عتیق است.

نوما:

- اصطلاح عهد جدید برای «روح».
- به همان شیوه‌ای استفاده شده است که عهد عتیق کلمهٔ روآخ را به کار می‌برد.
- اشاره به باد، نَفَس، نیروی زندگی بخش حیوانات، روح انسان، و ارواح غیر جسمانی دارد.
- سپتواجنت (ترجمهٔ یونانی عهد عتیق) معمولاً روآخ را نوما ترجمه کرده است.

اسامی عهد جدید برای روح خدا:

«روح مسیح»	«روح القدس»
«روح راستی»	«روح خدا»
«روح قدوسیت»	«روح پدر»
«روح حیات»	«روح خداوند»
«روح فیض»	«روح عیسی»

این اسامی:

- روح القدس را با روح خدا در عهد عتیق یکی می دانند.
- شخصیت و کار او را توصیف می کنند.
- او را با پدر و پسر برابر می دانند.
- او را دارای ویژگی هایی مانند راستی، قدوسیت، حیات و فیض معرفی می کنند.

عهد جدید بسیار شفاف تر و مستقیم تر تعلیم می دهد که روح القدس یک شخص مجزا در تثلیث است.

عیسی

عیسی تعالیم عهد عتیق را تایید کرد که می گویند:

- روح القدس خود خداست.
- روح القدس یک شخص است.

عیسی همچنین آشکار کرد که پدر، پسر، و روح القدس سه شخص مجزا در خدا هستند.

یهودیان به درستی فهمیده بودند که تنها یک خدای واقعی وجود دارد.

وقتی عیسی گفت که او دیوها را «به واسطه روح خدا» اخراج می‌کند، به روح به عنوان شخصی مجزا از پدر اشاره می‌کرد (متی ۱۲: ۲۴-۲۸).

جامع‌ترین تعالیم عیسی درباره شخصیت مجزای روح القدس را می‌توان در سخنرانی وداع او یافت (یوحنا ۱۴-۱۶):

- روح القدس یک شخص مجزا از عیسی و پدر است.
- روح القدس توسط پدر و توسط پسرش عیسی فرستاده می‌شد.
- روح از آنچه پدر به او گفت صحبت می‌کند، و جای پسر را به عنوان حضور فعال خدا در بین قوم او می‌گیرد.

عیسی در فرمان اعظم، توجهات را به تشخیص روح جلب کرد:

«رفته همه امت‌ها را شاگرد سازید و ایشان را به اسم آب و این و روح القدس تعمید دهید» (متی ۲۸: ۱۹):

- کلمه‌ای که «اسم» ترجمه شده، مفرد است.
- پدر، پسر، و روح القدس با هم برابر شمرده شده‌اند.
- نام‌های هر سه شخص تثلیث به گونه‌ای آمده است که اشاره به عضویت مشترک هر سه شخص در خدای تثلیث می‌کند (قاعده تثلیثی).
- آنها هر سه اقتدار خود خدا را دارند، یعنی هر سه شخص باید خدا باشند.
- هر سه شخص خدا بر ملت‌ها حکمرانی می‌کنند.

رسولان

رسولان باور داشتند که روح القدس کاملاً خدا و شخصی مجزا از پدر و پسر می‌دانستند. برای مثال:

- پطرس گفت دروغ به روح القدس، دروغ به خدا است (اعمال ۵: ۳-۴).
- پولس به هر سه شخص تثلیث به طور یکسان اشاره کرد (دوم قرنتیان ۱۳: ۱۴).
- پطرس ایمانداران را ایچنین توصیف می‌کند: «آنان که بنا بر پیشنهادی خدای پدر، به واسطه عمل تقدیس‌کننده روح، و برای اطاعت از عیسای مسیح و پاشیده شدن خونس بر ایشان، برگزیده شده‌اند» (اول پطرس ۱: ۲).

رسولان الوهیت کامل روح و تشخص او را به اشکال متعدد دیگری نیز تایید کردند:

- آنها صفات شخصی‌ای مانند تفکر و احساسات را به او منسوب کردند:
  - تصمیم‌گیری (اعمال ۱۵: ۲۸)
  - محبت (رومیان ۵: ۵)
  - غم و اندوه (افسیسیان ۴: ۳۰)
- آنها از اعمال ارادی او صحبت کردند:
  - شفاعت برای کلیسا (رومیان ۸: ۲۶، ۲۷).
  - تقسیم عطایا بر طبق اراده خود (اول قرنتیان ۱۲: ۱۱).
- آنها همچنین صفات غیرقابل انتقال الهی را به او نسبت دادند، یعنی صفاتی که فقط خدا می‌تواند داشته باشد:

○ علم لایتناهی؛ هرآنچه که خدا می‌داند، روح نیز می‌داند (افسیان ۱: ۱۷؛ اول قرنتیان ۲: ۱۰، ۱۱)

○ ابدیت؛ او قبل از آفرینش وجود داشته و وجود پیوسته او جاودانه و گسست‌ناپذیر است (عبرانیان ۹: ۱۴).

● آنها الهام و نویسندگی عهد عتیق را به او نسبت دادند:

- آن نوشته... که روح القدس از زبان داوود پیش گفت (اعمال ۱: ۱۶).
- روح القدس چه درست... به واسطه اشعیای نبی فرمود (اعمال ۲۸: ۲۵).
- آدمیان تحت نفوذ روح القدس از جانب خدا سخن گفتند (دوم پطرس ۱: ۲۱).

وقتی روح بر کلیسا نازل شد، درک رسولان از الوهیت و تشخیص کامل روح القدس تایید شد (اعمال باب ۲).

تاریخ کلیسا

کلیسای اولیه تلاش‌هایی در جهت توضیح و تلخیص تعالیم کتاب مقدس در مورد روح القدس به عمل آورد.

اعتقادنامه رسولان

اعتقادنامه رسولان از اعتقادات محلی مربوط به تعمید نشئت گرفت که از نوایمانان انتظار می‌رفت به هنگام تعمید، این باورها را به زبان بیاورند.

اعتقادنامه رسولان بازتابی از اعتقاد کلیسای اولیه است مبنی بر اینکه روح القدس سومین شخص مجزا در تثلیث، مخلوق نیست و با پدر و پسر هم‌تراز است.

اعتقادنامه کارهای مختلف هر شخص تثلیث را عنوان می‌کند:

- پدر – خالق آسمان و زمین.
- پسر – لقاح، تولد، مرگ، دفن، رستاخیز، صعود، و بازگشت آتی او.
- روح القدس – شخصی که مسئولیت کلیسا و کاربرد نجات ایمانداران را بر عهده دارد.

اعتقادنامه، تعریف واضحی از آموزه تثلیث ارائه نداد.

آموزه تثلیث

ترتولیان (۱۵۵-۳۳۰ میلادی) واژه عمومی ترینیتاس (trinitas) به معنی «سه» یا «سه‌گانه» را به کار گرفت تا به تعلیم کتاب مقدس مبنی بر اینکه خدا به صورت پدر، پسر، و روح القدس وجود دارد، اشاره کند.

اصطلاحات دیگری که توسط ترتولیان استفاده شد:

- پرسونا – به معنی شخص؛ برای اشاره به سه شخص مجزای پدر، پسر، و روح القدس استفاده شد.
- سابستانتیا – به معنی ذات یا جوهر؛ به ماهیت خدا اشاره می کند که پدر، پسر، و روح القدس در آن مشترک هستند.

«تثلیث» – خدا دارای سه شخص است، اما تنها یک ذات دارد.

درباره جزئیات آموزه تثلیث، استدلالات بسیاری صورت گرفت.

در قرن چهارم میلادی، بسیاری در کلیسا به طور گسترده آن آموزه تثلیثی را که پیشتر به عنوان یک آموزه کتاب مقدسی پذیرفته بودند، رد کردند.

اعتقادنامه نیکیه

اعتقادنامه اصلی نیکیه که در سال ۳۲۵ میلادی نوشته شد، خیلی کم درباره روح القدس صحبت کرد.

در سال ۳۸۱ میلادی، اولین شورای قسطنطنیه تشکیل شد تا دربارهٔ سوالات مربوط به تثلیث به مناظره و ارائهٔ راه حل پردازد:

- بدعت آریوس را رد کرد (که عضویت کامل عیسی در تثلیث را انکار می‌کرد).
- از تعریف تثلیث در اعتقادنامهٔ نیقیه دفاع کرد.
- در اعتقادنامه تجدید نظرهایی به عمل آوردند و آن را مفصل‌تر بازنویسی کردند تا به وضوح وجود ابدی خدا در سه شخص مجزا و خلق نشده در یک ذات را تایید کند.

کتاب باسیل تحت عنوان «دربارهٔ روح القدس»، عقاید افرادی چون یوستاتیوس را رد کرد که الوهیت کامل روح القدس را نمی‌پذیرفتند، و همچنین این نکته را مطرح کرد که از آنجا که روح القدس خداست، سزاوار پرستش نیز هست.

هستی‌شناسی و هم‌آرایی

با گذشت زمان، الاهی‌دانان صحبت دربارهٔ هستی‌شناسی تثلیث و هم‌آرایی تثلیثی را آغاز کردند.

- «هستی‌شناسی تثلیث» - در مورد وجود پدر، پسر، و روح القدس در تثلیث صحبت می‌کند.

روح القدس در قدرت و جلال با پدر و پسر برابر و در تمامی صفات الاهی با آنها شریک است.

- هم‌آرایی تثلیثی – به چگونگی تعامل بین پدر، پسر، و روح القدس، به ویژه در ارتباط با آفرینش، اشاره می‌کند.

هر یک از اعضای تثلیث وظایف، مسئولیت‌ها، و حتی اقتدار متفاوتی دارند.

از بسیاری قسمت‌های کلام خدا چنین بر می‌آید که روح القدس به خواست خود به پدر و پسر خدمت می‌کند:

○ او توسط پدر و پسر فرستاده شد (لوقا ۱۱: ۱۳؛ یوحنا ۱۴: ۲۶، ۱۵: ۲۶؛ اعمال ۲: ۳۳).

○ با انجام کاری که پدر و پسر او را بدان منظور فرستاده‌اند، از آنها اطاعت می‌کند (یوحنا ۱۶: ۱۳؛ رومیان ۸: ۱۱؛ اول پطرس ۱: ۲).

هرچند به نظر می‌رسد در هم‌آرایی تثلیثی، پدر و پسر اقتدار بیشتری نسبت به روح القدس دارند، اما روح القدس کاملاً خداست و به هیچ‌وجه در رتبه پایین‌تری قرار ندارد.

در طی سده‌های گذشته، تقریباً تمامی فرقه‌های کلیسا همین باورها را در مورد نقش روح القدس در تثلیث تأیید کرده‌اند.

نتیجه‌گیری

سوالاتی برای مرور

۱. اصطلاح «نوماتولوژی» را هم در مفهوم عام و هم در الاهیات مسیحی، توضیح دهید. چرا زمان زیادی طول کشید تا آموزه روح القدس به عنوان یک شخص مجزا و خلق نشده تثلیث شکل بگیرد؟

۲. چند اسم که عهد عتیق برای اشاره به روح خدا استفاده می کند را نام ببرید و توضیح دهید.

۳. این درس دربارهٔ چهار مشخصهٔ روح خدا در عهد عتیق صحبت می‌کند که به الوهیت او اشاره دارند. یکی از این مشخصه‌ها را انتخاب کنید و با جزئیات توضیح دهید که چطور این مشخصه، الوهیت روح را نشان می‌دهد. از ارجاعات مشخص کتاب مقدسی برای پشتیبانی پاسخ‌تان استفاده کنید.

۴. عهد عتیق چطور به تشخیص روح القدس اشاره می‌کند؟ از ارجاعات کتاب مقدسی برای پشتیبانی پاسخ‌تان استفاده کنید.

۵. تشریح کنید که عیسی در طول دوران خدمت زمینی خود، چه تعلیم مستقیمی درباره روح القدس داد؟ توضیح دهید که چرا یهودیان زمان او، از تعلیماتش بسیار برآشفته بودند.

۶. با استفاده از مثال‌های مشخص کتاب مقدسی، طرقی را نشان دهید که رسولان الوهیت کامل و تشخیص روح را تایید کردند.

۷. اعتقادنامهٔ رسولان چطور این باور کلیسای اولیه را بازتاب می‌دهد که روح القدس، سومین شخص در تثلیثِ خلق نشده است؟

۸. تعریف سنتی «تثلیث» چگونه شکل گرفت؟ دو موضع مخالف که منجر به این تعریف شدند را تشریح کنید.

۹. اعتقادنامه اصلی نیکیه که در سال ۳۲۵ میلادی نوشته شد، خیلی کم درباره روح القدس صحبت کرد. اولین شورای قسطنطنیه در سال ۳۸۱ میلادی، چه تغییراتی در اعتقادنامه ایجاد کرد، و این تغییرات چه تاثیری بر نیایش و پرستش کلیسا داشتند؟

۱۰. «هستی‌شناسی تثلیث» و «هم‌آرایی تثلیثی» را تشریح کنید. این دو دیدگاه چگونه به ما درک ماهیت ارتباط روح با پدر و پسر کمک می‌کنند؟

سوالات کاربردی

۱. الاهیدانان الاهیات منتظم، به طور سنتی تثلیث را اینگونه تعریف می کنند که: «خدا دارای سه شخص است، اما تنها یک ذات دارد.» شما چطور با کلمات خودتان، تثلیث را برای فردی که در درک آن مشکل دارد، توضیح می دهید؟
۲. بی. بی. وارفیلد در کتاب خود به نام «آموزه تثلیث»، عهد عتیق را به اتاقی تشبیه کرد که به زیبایی مفروش شده، ولی بسیار کم نور است. منظور او چه بود؟
۳. آیا اسامی عهد عتیق مانند «روح خدا» یا «روح من» مستقیماً به شخص سوم تثلیث اشاره می کنند؟ پاسخ خود را توضیح دهید.
۴. چه مدرکی از عهد عتیق داریم که روح خدا یک شخص است و نه صرفاً یک نیرو یا قدرت؟ چرا تشخیص روح برای ما در کلیسای امروزی مهم است؟
۵. عیسی در سخنرانی وداع خود در یوحنا ۱۴-۱۶، روح القدس را «تسلی دهنده» خواند. این کلمه همچنین به عنوان «مشاور»، «پشتیبان»، و «مدافع» ترجمه شده است. روح القدس چگونه در زندگی شما یک مشاور/تسلی دهنده/پشتیبان/مدافع بوده است؟
۶. اینکه روح القدس هم شخص و هم الاهی است، چه معنایی دارد؟ این حقیقت چطور می تواند توسط شما در تعلیم و شاگردسازی استفاده شود؟
۷. در پنتیکاست چه اتفاقی افتاد؟ آیا مورد مشابهی امروزه اتفاق می افتد؟ پاسخ تان را توضیح دهید.
۸. فکر می کنید بیانیه های تعلیمی مانند اعتقادنامه رسولان و اعتقادنامه نیقیه همچنان برای کلیسای امروزی مهم هستند؟ چرا بله و یا چرا نه؟

۹. چند عمل پرستشی در کلیسای تان را توصیف کنید و بگویید که آیا آنها شامل روح القدس نیز می‌شوند یا خیر. آیا شیوه‌ای که روح القدس را پرستش می‌کنیم باید متفاوت از شیوه‌ای باشد که پدر و پسر را پرستش می‌کنیم؟ پاسخ تان را توضیح دهید.

۱۰. نقش روح القدس در تثلیث چیست؟ چطور درک شما از نقش روح القدس در تثلیث، طی این درس عوض شد؟

۱۱. مهم‌ترین نکته‌ای که از این درس آموختید، چیست؟